

Nowa ustawa i systemy wsparcia OZE w Polsce

**Waldemar Kamrat
Katedra Elektroenergetyki Politechniki Gdańskiej**

**XVI Konferencja „Energetyka przygraniczna Polski i Niemiec-
świat energii jutra”
Sulechów , 07.11.2017 r.**

Wprowadzenie

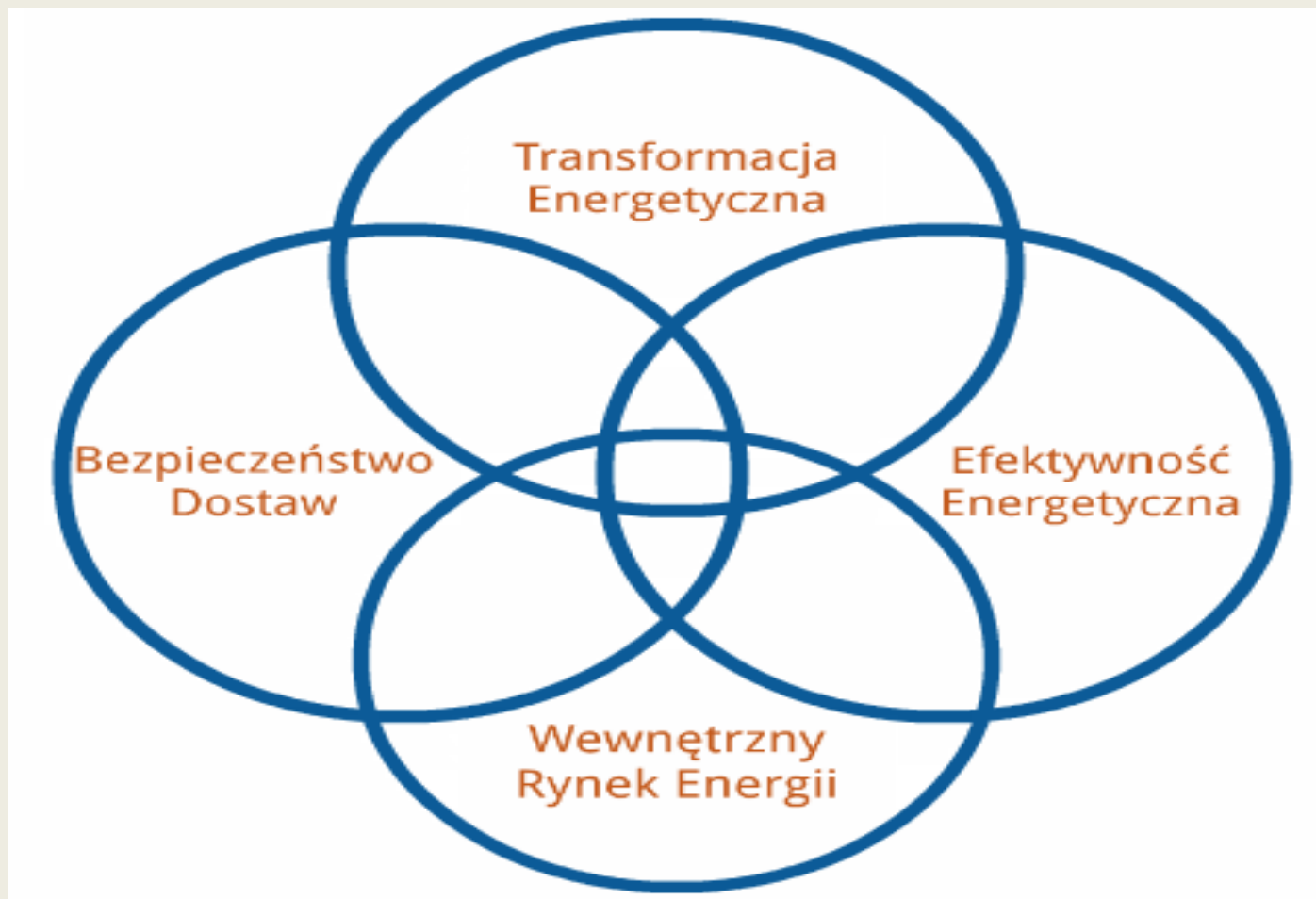
Uwarunkowania ogólne:

- Nieokreśloność krajowej polityki energetycznej
- Energia vs klimat

Uwarunkowania formalno- prawne :

- Pakiet Zimowy , Konkluzje BAT, Dyrektywy (dot. promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych - Dz.U. UE L. 140 z dnia 05.06.2009 r. , z późn.zm.; efektywności energetycznej Dz.U. UE L 315 z dnia 14.11.2012r. ; Dz.U. UE L 158 z dnia 10.06.2013r. /przystąpienie Chorwacji)
- Prawo krajowe (ustawa o OZE –Dz.U. 2015 poz.478; Dz.U. 2018 poz. 2389 i 2245; Dz.U. 2019 poz.42,60,730,1495,1524 –stan na 26.09.2019r.)

Zintegrowana wizja Energetyczna UE

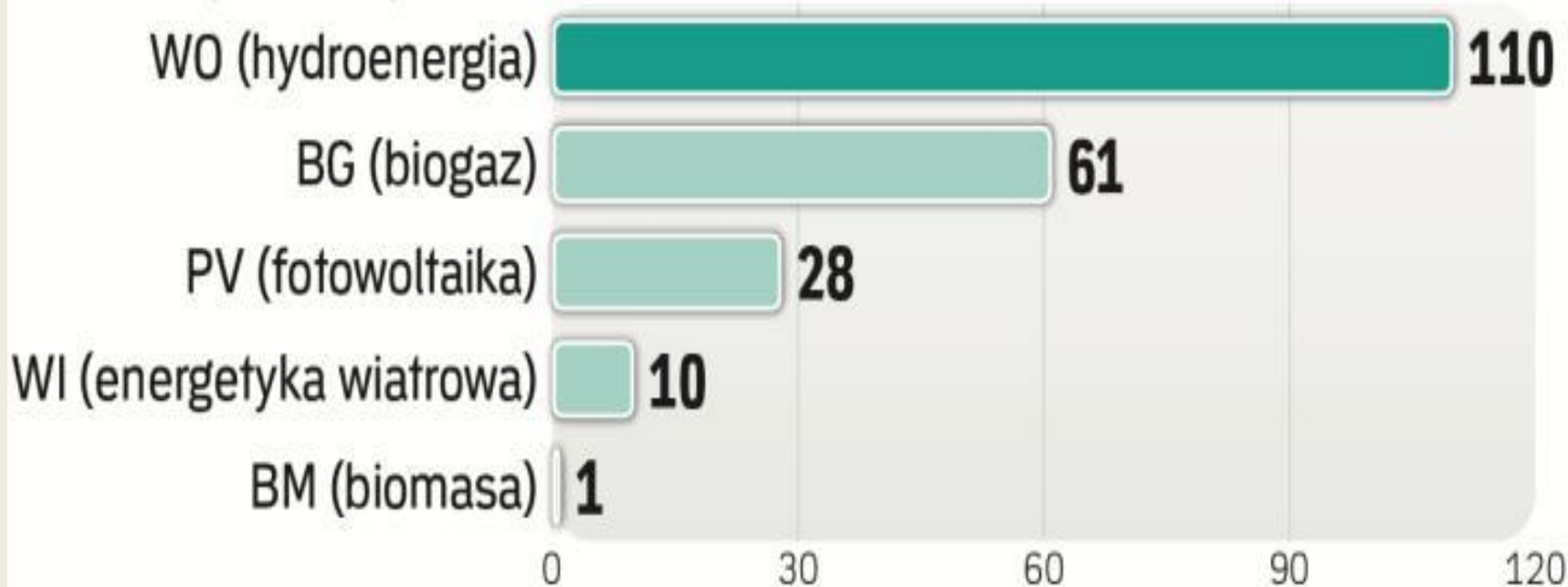

Zmiana regulacji dotyczących OZE

- Cel główny – 15 % udziału OZE w finalnym zużyciu energii w 2020r .
- Obniżka poziomu opłaty zastępczej
- Przeprowadzenie kolejnej aukcji energii z OZE -2019r.
- Przedłużenie obowiązywania umów przyłączeniowych dla istniejących projektów OZE
- Wzmocnienie mechanizmu gwarancji pochodzenia
- Rozszerzenie definicji prosumenta : odbiorca końcowy, wytwarzający energię elektryczną z OZE na własne potrzeby w mikroinstalacji, który może tę energię magazynować lub sprzedawać, albo sprzedawcy zobowiązanemu, albo innemu sprzedawcy.
Odbiorcy niebędący gospodarstwami domowymi muszą jednak zadbać, aby sprzedaż energii z własnej mikroinstalacji nie stała się przedmiotem przeważającej działalności gospodarczej

Kontekst ogólny

Łączna ilość energii elektrycznej wytworzonej w OZE w małej instalacji i sprzedanej sprzedawcy zobowiązanemu w GWH (2018 r.)

Źródło: URE „Zbiorcze informacje dotyczące wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w mikroinstalacji lub małej instalacji” (2018)

Nieokreśloność polityki krajowej

Ministerstwo Energii uznaje , że wspiera i stymuluje rozwój rynku OZE :

„... w wyniku nowelizacji ustawy o OZE, zwiększy się liczba osób korzystających ze wsparcia regulacyjnego OZE. Przed zmianami ustawy i rozszerzeniem katalogu prosumentów istniał mechanizm wsparcia dla przedsiębiorców inwestujących w mikroinstalacje OZE. Mechanizm ten bazował na cenie zakupu energii wynoszącej 100% ceny energii na rynku konkurencyjnym. Nie był to tak motywujący mechanizm, jak bezkosztowe wsparcie typu prosumenckiego”

Próba wyjaśnienia

Brak jest wyjaśnienia w raporcie/ocenie skutków rządowego projektu uchwalonej regulacji. Dla zrozumienia, o co tutaj chodzi , można przeanalizować na schemacie (por. kolejny slajd), na przykładzie fotowoltaiki wprowadzanej na rynek w wielu segmentach rynku, czy faktycznie po nowelizacji ustawy o OZE mamy do czynienia z instrumentami wsparcia OZE, a gdzie są jedynie pozory wsparcia oraz gdzie technologia PV rozwijać się może bez wsparcia. Schemat obrazuje dostępne, po wejściu w życie Ustawy, „instrumenty wsparcia” (nazwy określono kolorem niebieskim), zaś zielone pola wskazują , gdzie rozwija się rynek (intensywność zielonego tła obrazuje aktualną atrakcyjność ekonomiczną inwestycji w danym segmencie rynku, ale z drugiej strony - z czasem – „niebieskiego instrumentu” może być szybko coraz mniej...). Ministerstwo Energii tutaj mówi o instrumentach dla właścicieli mikroinstalacji OZE (PV) oznaczonych na schemacie w wierszu 1 i kolumnach A, B,C, D.

Schemat instrumentów wsparcia

progi mocy wg ustawowego systemu wsparcia	A	B	C	D	E
	podmioty niebędące firmą		firmy		
	wyłącznie osoba fizyczna (<10 kW)	osoba fizyczna, NGO, samorząd	prosument (> 10 kW wg ustawy OZE)	autoproducent (wg dyrektywy UE)	wytwórca energii (niezależny lub korporacja)
1 ≤ 50 kW (mikroinstalacja)	opust na rzecz spółki obrotu (potrącenie 20% wyprodukowanej energii) z dotacją "Mój prąd" (ew. RPO) i ulgą podatkową PIT	opust na rzecz spółki obrotu (potrącenie minimum 20% wyprodukowanej energii)	opust na rzecz spółki obrotu (potrącenie 30% wyprodukowanej energii)	sprzedaż nadwyżki po 100% średniej ceny hurtowej z ub. kwartału (bez potrącenia na rzecz spółki obrotu)	
2 >50 ≤ 500 kW (mała instalacja wg polskiego prawa)				sprzedaż nadwyżek energii na zasadach rynkowych wg indeksów TGE	sprzedaż energii na zasadach rynkowych wg indeksów TGE
3 ≤ 1 MW (mała instalacja wg wytucznych UE)				sprzedaż nadwyżek energii na zasadach rynkowych wg indeksów TGE z gwarancją "Biznes Max" BGK	aukcje- koszyk do 1 MW
4 >1 MW (duża instalacja)				sprzedaż nadwyżek energii na zasadach rynkowych wg indeksów TGE	aukcje- koszyk ≥ 1 MW - sprzedaż całości energii wg indeksów TGE, ew. sprzedaż w umowach PPA

Możliwości wynikające z nowelizacji ustawy

Możliwości skorzystania z rozliczenia z opustami na rzecz spółek obrotu przez firmy (komórka 1C). Firmy inwestujące w mikroinstalacje do tej pory miały możliwość korzystania ze sprzedaży nadwyżek energii po średniej cenie hurtowej określanej co kwartał przez Prezesa URE (obecnie 242 zł/MWh) i nowelizacja takie rozwiązanie dalej dopuszcza (komórka 1D). Nie można jednoznacznie stwierdzić, które z podejść jest korzystniejsze, gdyż opłacalność zależy od konkretnych uwarunkowań danego przedsiębiorstwa, przykładowo :

- (1) systemu czasu pracy (system podstawowy 5x8, praca w ruchu ciągłym, system weekendowy, nocny, system sezonowy itd.), który wpływa na współczynnik autokonsumpcji,
- (2) profilu zużycia energii elektrycznej,
- (3) ceny zakupu energii czynnej i jej relacji do średniej ceny hurtowej,
- (4) ryzyka pojawienia się nadwyżek produkcji energii w ciągu roku (365 dni) nad konsumpcją (i ich przepadnięcia w systemie opustów)

Słabe strony nowelizacji ustawy(1)

Regulacje prosumenckie są nieprecyzyjne w sensie wykładni podatkowej i dają pole do manipulacji, zwłaszcza ze strony OSD: bilansowanie międzyfazowe, bilansowaniu w taryfach wielostrefowych, przejmowanie nadwyżek po 365 dniach, dążenie do taryf abonamentowych (prosument oszczędza energię z sieci, ale finansowo zyskuje coraz mniej).

W przypadku małego podmiotu korzystającego z taryfy grupy C różnica pomiędzy zawyżoną zazwyczaj ceną, jaką płaci za energię a średnią ceną hurtową, może pokryć koszty wymuszonego opustu (30%), ale dochodzą dodatkowe ryzyka regulacyjne.

Włączenie w ramach uchwalonych przepisów spółdzielni energetycznych (wiejskich) do systemu opustów z jeszcze wyższymi opustami na rzecz sprzedawcy zobowiązanego, który będzie dokonywać ze spółdzielnią rozliczenia nadwyżek energii elektrycznej wprowadzonej do sieci, potrącając sobie aż 40% (!) wolumenu

Słabe strony nowelizacji ustawy(2)

Samego faktu poszerzenia definicji prosumenta (bez zmiany zasad sprzedaży energii na bardziej korzystne) nie można uznać za system wsparcia ani za dodatkową pomoc, czy też „sprawiedliwy”/uczciwy i skuteczny sposób zwiększania liczby mikroinstalacji OZE.

Sprzedaż po cenie rynkowej dla większości przedsiębiorców pracujących w systemie podstawowym jest generalnie rozwiązaniem prostszym i bardziej racjonalnym oraz pozwala na (niewielkie) dodatkowe przychody. Fotowoltaika nie może, tak jak inne źródła i technologie OZE o wielokrotnie mniejszym potencjale, do których przedsiębiorcy nie mają powszechnego dostępu, skorzystać z bezpiecznych systemów wsparcia w postaci: gwarantowanej ceny zakupu określanej jako feed-in tariff (komórka 2D) oraz gwarantowanej premii feed-in premium (komórka 3D) i dlatego te instrumenty nie wpływają na realizację przez Polskę celów w zakresie OZE na 2020 rok

Najważniejszy efekt nowelizacji

Delegacja ustawowa (art. 4, ust. 14) do wydania rozporządzenia wspólnie z ministrem właściwym do spraw gospodarki (MPiT), w którym zostaną określone/doprecyzowane m.in.: sposób dokonywania rejestracji oraz bilansowania, szczegółowy sposób dokonywania rozliczeń prosumentów oraz udostępnienia danych pomiarowych. Jeżeli to rozporządzenie zapewni stabilność prawną i faktyczną ochronę prosumentów np. przed skutkami bierności i obojętności (przykładowo przed wyłączaniem instalacji PV w szczytach ich produkcji w obliczu koncentracji mocy w węzłach sieci i wzrostu napięcia z powodu braku inwestycji w infrastrukturę sieci niskiego napięcia i poprawy bilansowania (np. DSR/DSM).

Jest tu też miejsce na zobowiązanie OSD do wykonania oceny zdolności przesyłowych określających możliwości przyłączania nowych odbiorców i źródeł rozproszonych na poziomie wszystkich stacji średniego napięcia (z uwzględnieniem np. okresów maksymalnego obciążenia w szczytach letnich i zimowych oraz jakości energii w miejscach dostarczania)

Aukcje w 2019 roku ? – jakie wolumeny ?

Ważny/przejęciowy artykuł Ustawy nowelizującej ustawę o OZE (ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw) przewiduje, że pomimo wejścia w życie Ustawy w terminie 14 dni od dnia jej opublikowania w Dzienniku Ustaw RP , niektóre przepisy znowelizowanej Ustawy OZE stosuje się dopiero od dnia wydania pozytywnej decyzji Komisji Europejskiej o zgodności pomocy publicznej przewidzianej w tych przepisach z rynkiem wewnętrznym albo uznania przez Komisję Europejską, że zmiany w tych przepisach nie stanowią nowej pomocy publicznej

Ważne zmiany

- Wydłużenie okresu wsparcia OZE z 2035 r. do 2039 roku
- Wydłużenie terminu produkcji urządzeń w instalacjach OZE korzystających z systemu wsparcia w instalacji OZE, która wygrała aukcję (nowe terminy są wydłużone, odpowiednio, z 36 miesięcy na 42 miesiące dla ogółu instalacji OZE, z 18 miesięcy na 24 miesiące dla instalacji fotowoltaicznych oraz z 24 miesięcy na 33 miesiące dla lądowych elektrowni wiatrowych)

Zakończenie

Mimo presji klimatycznej/mimo uchwalania kolejnych ,
nawet bardziej niż dotychczas precyzyjnych ustaw - nie ma
i w najbliższym okresie **nie będzie w Polsce**
jednej dominującej technologii energetycznej –
w rozwoju bazy paliwowej dla elektroenergetyki i
ciepłownictwa należy być przygotowanym na umiejętność
wykorzystania **całego spektrum** dostępnych i dobrze
opanowanych rozwiązań technicznych: **od „czystej”**
energetyki węglowej, poprzez rozwijającą się
energetykę odnawialną, aż po energetykę jądrową czy
wodorową.

Wybór konkretnych rozwiązań inwestycyjnych będzie
wynikał tylko i **wyłącznie z rachunku ekonomicznego**
i wzajemnej konkurencji poszczególnych paliw i technologii

Bibliografia

1. Kamrat W.: OZE w bilansie energetycznym Polski (materiały KE Politechniki Gdańskiej ,niepubl., Gdańsk , 2015-2019)
2. Wiśniewski G.: Wypowiedzi publiczne nt. nowelizacji Ustawy o OZE (lipiec – wrzesień 2019 r.)
3. TIM Fotowoltaika (opinie internetowe 2019 r.)
4. Ustawa o OZE (stan na 26.09.2019r.)
5. Źródłowe materiały ME , Warszawa ,2019 r.

Dziękuję za uwagę